

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка та стратегія розвитку підприємства»
(назва магістерської програми)

**на тему: «Шляхи підвищення рентабельності діяльності
підприємства (на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»)»**

Виконавець: студент факультету
економіки та управління підприємством
Лукашик В.Ю.
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник
к.е.н., доцент
Грінченко Р.В.
(науковий ступінь, вчене звання)
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ОДЕСА – 2018

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування актуальності обраної теми. З метою уникнення кризових явищ у виробничо-фінансовій діяльності, кожному підприємству для забезпечення життєздатності підприємства, його можливості забезпечувати інтереси інвесторів, конкурувати з іншими підприємствами потрібно забезпечувати отримання прибутку та підвищувати рівень показників рентабельності.

Прибуток є узагальнюючим показником діяльності підприємства, основним спонукальним мотивом діяльності підприємців в умовах ринкової економіки, але він недостатньо точно відображає ефективність підприємницької діяльності.

Найбільш обґрунтовану оцінку діяльності підприємства дає рентабельність. Кризова ситуація в країні, наслідками якої стали високі ціни на закупівлю сировини та комплектуючих, інфляція, низька купівельна спроможність населення, нестабільність податкового законодавства, призвела до того, що більшість підприємств України є неприбутковими або ж малоприбутковими і, звісно, нерентабельними.

На сьогоднішній день проблема збільшення прибутковості є однією із найважливіших задач на сучасних підприємствах. Нажаль, не всі організації змогли відійти від наслідків економічної кризи. Тому, одним із актуальних завдань сучасного етапу є оволодіння керівниками, які зайняті у сфері економіки та виробництва, сучасними методами ефективного отримання та формування рентабельності в процесі виробничої діяльності організації.

Отже, у системі ринкового механізму господарювання рентабельності належить одне з центральних місць. Особливістю даної економічної категорії як елемента цього механізму є комплексний характер, різноманітність виконуваних функцій. Відповідно, аналіз рентабельності та причини її зміни мають важливе значення для виявлення резервів підвищення ефективності роботи підприємства та підкреслюють актуальність теми кваліфікаційної роботи.

Питання підвищення прибутковості та рентабельності підприємства є об'єктом уваги багатьох вчених. Їх досліджували в своїх роботах Аранчій В.І., Бандурка О.М., Бланк І.А., Іщенко Є., Корінев В.Л., Коробов М.Я., Орлов П.І., Петрова К.Я., Шуляк П.Н. Незважаючи на велику кількість розробок та значні досягнення в теорії та практиці зростання прибутковості та рентабельності, варто зазначити, що проблеми мобілізації резервів збільшення рентабельності виробничого підприємства саме у сучасних умовах вивчені недостатньо.

Постановка мети і конкретних задач дослідження.

Метакваліфікаційної роботи магістра полягає в розвитку теоретичних положень і розробці науково-методичного та практичного інструментарію підвищення рентабельності діяльності підприємств.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**:

- розглянути теоретичні засади визначення рентабельності, методик розрахунку його видів та можливі чинники впливу;
- розглянути існуючі резерви, шляхи та напрями підвищення рентабельності діяльності підприємств на сучасному етапі;
- простежити історію та стан розвитку ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- проаналізувати загальну характеристику галузі приладобудівництва та місце ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- проаналізувати та оцінити основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- оцінити основні показники рентабельності ТОВ «Телекарт-Прилад» та виявити основні чинники впливу на неї;
- виділити та сформулювати основні резерви, шляхи та напрями підвищення рентабельності діяльності ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- розрахувати ефективність запропонованих заходів по підвищенню ефективності діяльності ТОВ «Телекарт-Прилад».

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи виступає діяльність ТОВ «Телекарт-Прилад» - одного з провідних підприємств України у сфері

розробки і виробництва електроприладів і радіоелектронної апаратури побутового та спеціального призначення.

Предметом дослідження є методичні та теоретичні аспекти формування рентабельності підприємства та шляхів її підвищення.

Вибір методу (методики) проведення дослідження.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань у роботі використовувалися загальнонаукові і спеціальні методи пізнання: структурно-логічний аналіз (при побудові логіки та структури роботи); метод деталізації та синтезу для вивчення предмета і взаємозв'язку його складових частин; діалектичний (при узагальненні теоретичних засад, пов'язаних з рентабельністю підприємства); спостереження, порівняння і деталізації, а також історичний (при наданні загальної характеристики підприємства), графічний (при аналізі фінансово-економічного стану ТОВ «Телекарт-Прилад»); індексний (при вивченні динаміки рентабельності та інших фінансово-економічних показників на ТОВ «Телекарт-Прилад»); факторний аналіз (при обґрунтуванні резервів зростання показників рентабельності на ТОВ «Телекарт-Прилад»).

Інформаційна база дослідження: наукові публікації вітчизняних і закордонних вчених, нормативно-законодавчі акти України, матеріали наукових конференцій і досліджень, періодичних видань та електронні ресурси мережі Інтернет, дані статистичної звітності та фінансові звіти ТОВ «Телекарт-Прилад».

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що теоретичні висновки та узагальнення, зроблені у випускній роботі, можуть бути використані у процесі підвищення показників рентабельності на ТОВ «Телекарт-Прилад».

За результатами дослідження по темі кваліфікаційної роботи була опублікована стаття у Науковому віснику студентських сатей ФЕУП на тему: “Теоретичні засади формування прибутку та рентабельності діяльності підприємства”. Випуск 2. 2018 рік.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні засади рентабельності підприємства**» розглянуто сутність та види рентабельності. Сутність проблеми підвищення рентабельності підприємства полягає в збільшенні економічних результатів на кожну одиницю витрат у процесі використання наявних ресурсів. Підвищення рентабельності підприємства може досягатися як за рахунок економії поточних витрат, так і шляхом кращого використання діючого капіталу.

У другому розділі «**Аналіз та оцінка діяльності ТОВ «Телекарт-Прилад»**» проаналізовано діяльність ТОВ «Телекарт-Прилад» - це одна з провідних компаній України у сфері розробки і виробництва електроприладів і радіоелектронної апаратури побутового і спеціального призначення. Компанія виконує весь цикл необхідних робіт, починаючи з розробки виробу і програмного забезпечення, закінчуючи установкою, гарантійним обслуговуванням і навчанням фахівців замовника.

Роботу ТОВ «Телекарт-Прилад» протягом 2014-2017 років можна вважати задовільною, адже воно має резерви до розвитку і підвищення реалізації продукції, зменшення собівартості, збільшення прибутку та рентабельності своєї діяльності. Факторний аналіз показників рентабельності ТОВ «Телекарт-Прилад», дозволяє зробити висновок про те, що у підприємства є резерви для збільшення рентабельності. Рентабельність продажів, наприклад, можна підвищити за рахунок зменшення собівартості продукції а для збільшення рентабельності капіталу підприємства потрібно продовжувати збільшувати ефективність використання основного капіталу.

У третьому розділі «**Шляхи підвищення рентабельності ТОВ «Телекарт-Прилад»**» запропоновано три заходи щодо підвищення рентабельності на досліджуваному підприємстві: збільшення випуску двох видів високорентабельної продукції у структурі випуску, просування інтернет-сайту.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Визначено, що рентабельність є одним із найважливіших показників, який характеризує кінцевий результат роботи підприємства, дає уявлення про достатність чи недостатність прибутку порівняно з іншими окремими величинами, які впливають на виробництво та реалізацію та взагалі на фінансово-господарську діяльність підприємства. Отже, рентабельність доцільно розглядати з двох позицій - як об'єктивну економічну категорію і як показник. Як об'єктивна економічна категорія, рентабельність характеризує прибутковість, фінансовий результат господарської діяльності. Як відносний показник, рентабельність означає відношення суми отриманого (очікуваного) результату до одного з показників (виручки, витрат, середньої вартості основних і оборотних коштів, фонду заробітної плати і т. п.).

2. Досліджені теоретичні підходи щодо класифікації показників рентабельності, а також шляхів та резервів підвищення рентабельності. Показники рентабельності можна поєднати у декілька груп, які: базуються на витратному підході (рентабельність продукції, рентабельність діяльності); характеризують прибутковість продажу (рентабельність продажу); ґрунтуються на ресурсному підході (рентабельність сукупних активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність оборотного капіталу). Показники рентабельності є важливими характеристиками факторного середовища формування прибутку підприємств. З цієї причини вони є обов'язковими елементами порівняльного аналізу та оцінки фінансового стану підприємства. Виявлено, що всі фактори, що впливають на рівень рентабельності можна поділити на зовнішні (об'єктивні) та внутрішні (суб'єктивні, на які підприємство може впливати безпосередньо). Проаналізовані основні резерви підвищення показників рентабельності: збільшення обсягів реалізації продукції; підвищення продуктивності

працівників; зростання ефективності використання основних фондів; оптимізація складу і структури оборотних коштів; введення ефективної маркетингової політики; підвищення якості продукції та її конкурентоспроможності.

3. Проведена загальна характеристику діяльності ТОВ «Телекарт-Прилад», проаналізовано зовнішнє середовище його функціонування. Підприємство ТОВ «Телекарт-Прилад» відноситься до приладобудівної галузі України, що виробляє засоби вимірювань, аналізу, обробки і надання інформації, обладнання регулювання, автоматичні й автоматизовані системи управління. За рівнем наукоємності вона була і залишається провідною галуззю вітчизняного машинобудування. ТОВ «Телекарт-Прилад» є одним з найбільших підприємств приладобудівної галузі. Проаналізовані: основна продукція підприємства, постачальники та споживачі продукції. Підприємство виробляє продукцію як для цивільного сектору економіки, так і для озброєння армії України. Більша частина постачальників є провідні закордонні компанії, споживачами є, загалом, внутрішній ринок України. Визначені основні конкуренти ТОВ «Телекарт-Прилад» як в Україні, так і в світі. Проаналізована організаційна та виробнича структура підприємства, виявлено що підприємство працює за лінійно-функціональною організаційною структурою.

4. Проведено аналіз діяльності ТОВ «Телекарт-Прилад» та оцінені основні техніко-економічні показники підприємства. Виявлено, що в цілому, за три роки на ТОВ «Телекард-Прилад» спостерігаються позитивні зміни основних показників діяльності. Майже всі показники виробничого потенціалу свідчать про задовільний стан підприємства.

5. Проаналізовані показники рентабельності ТОВ «Телекарт-Прилад», виявлені тенденції в динаміці показників. По всім рокам спостерігається додатне значення рентабельності, окрім 2014 р. В цьому році підприємство понесло збитки на суму -2328 тис. грн., а відтак і показники рентабельності, що визначаються за чистим прибутком від'ємні. Проте в

2017 році порівняно з 2014 роком рентабельність зросла по всім показникам,. Для того, щоб виявити резерви зниження собівартості та зростання рентабельності, проаналізована структура операційних витрат. Виявлені резерви зниження матеріальних витрат та інших операційних витрат.

б. Виявлені наявні резерви та розроблені заходи підвищення показників рентабельності на ТОВ «Телекарт-прилад». Для виявлення причин зниження показників рентабельності, а також резервів їх зростання був проведений факторний аналіз рентабельності продаж. На основі такого аналізу були запропоновані заходи, а саме: зростання обсягу виробництва продукції як в цивільному секторі, так і в озброєнні за видами продукції, що користуються попитом та є рентабельними, а також впровадження заходів щодо просування сайту ТОВ «Телекарт-прилад», що забезпечить зростання попиту.

АНОТАЦІЯ

Лукашик В.Ю., «Шляхи підвищення рентабельності діяльності підприємства (на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»),»
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою «Економіка та стратегія розвитку підприємства»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи виступає діяльність ТОВ «Телекарт-Прилад» - одного з провідних підприємств України у сфері розробки і виробництва електроприладів і радіоелектронної апаратури побутового та спеціального призначення. Предметом дослідження є методичні та теоретичні аспекти формування рентабельності підприємства та шляхів її підвищення.

У роботі проведений ретельний огляд теоретичних засад підвищення рентабельностей на підприємствах, проаналізовані основні техніко-

економічні показники діяльності досліджуваного підприємства, сконцентована увага на показниках рентабельності підприємства, проведений факторний аналіз впливу чинників на рентабельність продаж та рентабельність капіталу підприємства. Запропоновані та обґрунтовані основні напрямки підвищення рентабельності на досліджуваному підприємстві: збільшення випуску двох видів високорентабельної продукції у структурі випуску, просування інтернет-сайту.

Ключові слова: прибуток, рентабельність, збільшення, резерви, ефективність.

ANNOTATION

Lukashik V.Yu., "Ways of increasing the profitability of the enterprise (applied for LLC Telekart-Device)",
qualifying work for obtaining an educational master's degree in the specialty "Entrepreneurship, Trade and Stock Exchanges" under the master's program "Economics and Strategy of Enterprise Development"
Odessa National Economic University
Odessa, 2018

Master's qualification work consists of three sections. The object of the study of qualification work is the activity of LLC "Telekart-Device" - one of the leading enterprises of Ukraine in the field of development and production of electrical appliances and electronic equipment for household and special purpose. The subject of the study is the methodological and theoretical aspects of the formation of profitability of the enterprise.

The thesis contains a thorough review of the theoretical foundations for increasing the profitability of enterprises, analyzes the main technical and economic indicators of the research enterprise, focuses on the indicators of profitability of the enterprise, and conducts a factor analysis of the factors influencing the profitability of sales and the profitability of the enterprise capital.

The main directions of increase of profitability on the investigated enterprise are offered and substantiated: increase of release of two types of highly profitable products in the structure of release, promotion of the Internet site.

Keywords: profit, profitability, increase, reserves, efficiency.